Pääomasijoittajat

3.2.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 228/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n joukkorahoitusasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Pääomasijoittajat ry:ltä lausuntoa asiassa HE 228/2021 vp.

Pääomasijoittajat ry lausuu asiassa seuraavaa:

Lähtökohtaiset huomiot

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta ja kumottavaksi voimassa oleva joukkorahoituslaki. Esityksen tarkoituksena on muuttaa kansallista lainsäädäntöä Euroopan unionin niin sanottua EU:n joukkorahoitusasetuksen ja siihen liittyvän rahoitusvälineiden markkinoista annettuun direktiiviin tehdyn muutoksen voimaantulon vuoksi. Asetus yhtenäistää joukkorahoituspalveluja tarjoavien yhteisöjen toimintaan liittyviä vaatimuksia eri jäsenvaltioissa, pyrkii edistämään sisämarkkinoiden toimintaa mahdollistamalla joukkorahoituspalvelun tarjoamista maasta toiseen ja parantamaan pienten ja keskisuurten yritysten rahoitusmahdollisuuksia sekä varmistamaan sijoittajansuojaa joukkorahoituskierroksille osallistuville sijoittajille.

Pidämme EU:n joukkorahoitusasetuksen tavoitteita kannatettavina ja kannatamme hallituksen esityksessä esitettyjä ratkaisuja.

Joukkorahoituksen merkityksestä startup- ja kasvuyhtiöiden rahoituskanavana

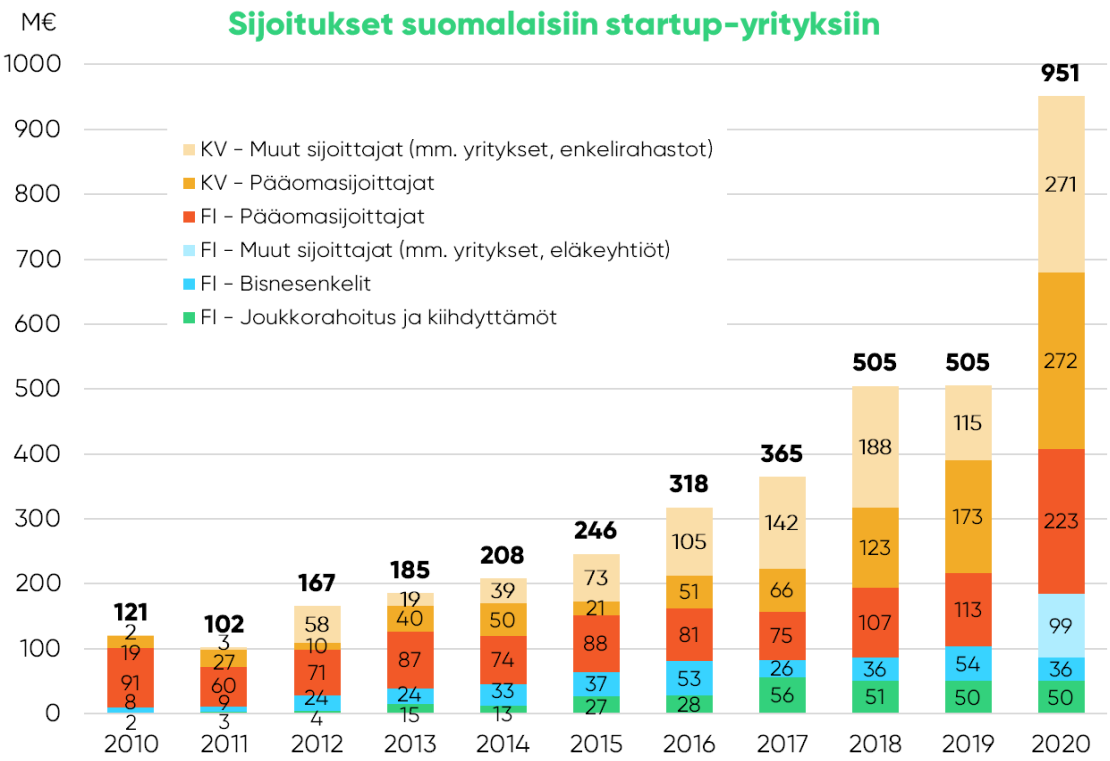
Hallituksen esityksen nykytilaa ja sen arviointia koskevassa kappaleessa 3.1 viitataan joukkorahoitusmarkkinoiden kokoon seuraavasti: *”Joukkorahoituksen muodoista lainamuotoinen joukkorahoitus on selkeästi dominoivampi. Vuonna 2020 yritysten saamasta joukkorahoituksesta 62 prosenttia oli lainamuotoista ja 37 prosenttia sijoitusmuotoista. Kaikkiaan lainamuotoista joukkorahoitusta välitettiin 124 miljoonan euron edestä vuonna 2020 ja laskua edelliseen vuoteen oli 7 prosenttia, kun sijoitusmuotoista joukkorahoitusta välitettiin 73,7, miljoonaa euroa. Yritysten saama sijoitusmuotoinen joukkorahoitus saavutti puolestaan ennätyksensä vuonna 2020 ja se oli 27 prosenttia enemmän kuin sitä edeltävänä vuonna. Vaikka yritysten saama joukkorahoitus on kasvanut viime vuosina, on joukkorahoituksen rooli edelleen vähäinen verrattuna luottolaitoksista nostettuihin yrityslainoihin, joiden määrästä se oli vuonna 2020 vain prosentti. Kuitenkin, jos oman pääoman ehtoista noin 74 miljoonan euron joukkorahoituksen määrää verrataan suhteessa aikaisen kehitysvaiheen yritysten keräämään muuhun suomalaisilta sijoittajilta saatuun riskirahoitukseen, joka oli vuonna 2020 noin 400 miljoonaa euroa, joukkorahoituksen välittäminen on varsin merkittävässä roolissa.”*

Pääomasijoittajat

3.2.2022

Toteamme, että vuonna 2020 suomalaisten startup-yhtiöiden saamat sijoitukset kotimaisilta oman pääoma ehtoisia sijoituksia tekeviltä sijoittajilta oli yhteensä noin 400 miljoonaa euroa. Meidän käsityksemme mukaan tämä summa sisältää myös joukkorahoituksen osuuden. Toisaalta olisi huomioitava, että startup-yhtiöiden saamista sijoituksista yli puolet tulee nykyisin ulkomaisilta sijoittajilta. Näin ollen kokonaisuudessaan startup-yhtiöiden saamat sijoitukset kasvoivat vuonna 2020 lähes miljardin euron tasolle, josta Repomedian julkaisemien tietojen mukaan joukkorahoituksen osuus oli 50 miljoonaa euroa (ks. kuva). *Näin ollen oikeampi vertailukohta joukkorahoituksen merkitystä arvioitaessa on startup-yhtiöiden saama kokonaisrahoitus, mikä antaa todellisemman kuvan joukkorahoituksen merkityksestä startup-yhtiöiden rahoituskanavana.*

Toteamme lisäksi, että vuoden 2021 sijoitustilastot tulevat todennäköisesti rikkomaan jälleen aikaisemmat sijoitusennätykset. Viralliset uudet startup-yritysten rahoitustilastot julkaisemme keväällä 2022.

Huom. Muut suomalaiset sijoittajat -luokan seuranta aloitettu vuonna 2020.

Toinen tilastointiin liittyvä havainto on, että Repomedian seuraamat joukkorahoitustiedot sisältävät kaikki julkisista lähteistä löytyvät joukkorahoituskierrokset, joita tehtiin vuonna 2020 yhteensä 50 miljoonaa euroa. Hallituksen esityksessä mainittuihin Suomen pankin tilastoihin (74M€) lukeutuu ilmeisesti myös sellaiset rahoituskierrokset, jotka eivät ole julkisia ja joiden luonne

voinee olla lähempänä suunnattua osakeantia. Joukkorahoitusmarkkinoiden kehityksen seuraamiseksi olisi hyvä täsmentää vielä ne tapaukset, jotka ovat aitoja yleisölle suunnattuja joukkorahoituskierroksia ja mitkä tapaukset ovat mahdollisesti sellaisia, joissa joukkorahoitusalustaa on hyödynnetty vain osakeantityökaluna. Tässä aikataulussa emme valitettavasti ehtineet selvittämään Suomen pankin tilastojen tarkempaa sisältöä.

Osaavan pääoman merkityksestä Suomen talouskasvulle

Hallituksen esityksessä ei ole tuotu esille sitä, että joukkorahoitus rahoitusmuotona on rahoituksen välittämistä yksityissijoittajilta joukkorahoituskampanjan kohteena olevalle kasvuyhtiölle. Joukkorahoitukseen ei kuulu se, että sijoituksen lisäksi kohdeyhtiöille siirtyisi osaavaa pääomaa eli osaamista, verkostoja ja kohdeyhtiöiden tarvitsemaa apua kasvun rakentamiseen. Joukkorahoituksen hyödyt startup- ja kasvuyhtiöille ovat siten esimerkiksi pääomasijoittamisen kautta saatuihin hyötyihin nähden rajallisemmat. Joukkorahoitusalustoilla liikkuu raha, mutta ei osaava pääoma. Toisaalta on selvää, että kaikki kasvuyhtiöt eivät valikoidu pääomasijoittajien kohdeyhtiöiksi ja näin ollen on hyvä, että markkinoilla on erilaisia rahoitusvaihtoehtoja tarjolla pankkilainojen ja esimerkiksi pääomasijoittamisen ohella.

Suomen talouskasvun kannalta kaikkein tehokkaimmaksi tavaksi luoda uusia työpaikkoja ja vahvistaa innovaatioympäristöä on osaavan pääoman lisääminen. Esimerkiksi **Ala-Pietilän** ja **Sipilän** työryhmät ovat julkaisseet keväällä 2021 kestävän kasvun ja kotimaisen omistajuuden raportit, joissa todetaan, että talouskasvua voidaan vauhdittaa Suomessa kanavoimalla markkinoille osaavaa pääomaa - eli pääomasijoituksia. *Pääomasijoittajien kohdeyritykset kasvavat esimerkiksi liikevaihdolla mitattuna 9 kertaa nopeammin kuin muut saman toimialan ja kokoluokan yritykset ja henkilöstömäärällä mitattuna 5 kertaa muita yhtiöitä nopeammin (Pääomasijoittajat ry:n vaikuttavuustutkimus 7.10.2021).*

Ala-Pietilän raportissa peräänkuulutetaan sitä, että rahoitusekosysteemimme tulee kasvaa kansainväliselle tasolle. Se tarkoittaa sitä, että mm. pääomasijoitusrahastojen kotimaisen ja ulkomaisen varainkeruun esteet on poistettava ja rahastoilla on oltava kilpailukykyiset mahdollisuudet houkutella kasvupääomaa Suomeen. Toivomme, että talousvaliokunta ottaisi kantaa Ala-Pietilän ja Sipilän työryhmien raporttien suositusten mukaisesti siihen, että jatkossa rahoitusekosysteemin kehitykseen liittyviä panostuksia tulisi suunnata osaavan pääoman suuntaan. Ala-Pietilä ja Sipilä ovat antaneet laaja-alaisen selvitystyön jälkeen selkeät toimintasuositukset, joiden edistämistä kannatamme mahdollisimman pian ja viimeistään seuraavalla vaalikaudella.

Toteamme lisäksi, että pääomasijoittamisesta syntyviin hyötyihin nähden sääntelypoliittisesti Ala-Pietilän ja Sipilän ehdotusten edistämiseen tulisi varata enemmän aikaa ja resursseja, mikä toisi hyvin lyhyelläkin aikavälillä merkittävää

nostetta Suomen talouskasvulle. Tällä hetkellä varsin pienimuotoiseksi toiminnaksi jääneeseen joukkorahoitusmarkkinoiden sääntelyyn on käytetty verrattain paljon ministeriöiden resursseja ja aikaa. *Toivomme, että jatkossa aikaa ja resursseja suunnattaisiin yhtälailla Ala-Pietilän ja Sipilän esittämien toimintasuositusten mukaisesti myös osaavan pääoman ja rahoitusmarkkinan kansainvälisen kilpailukyvyn edistämiseen. Tämän tavoitteen esille nostaminen olisi mahdollista talousvaliokunnan mahdollisessa ponsilauselmassa.*

Tulisiko yksityishenkilöiden mahdollisuuksia sijoittaa pääomasijoitusrahastojen kautta startup-ja kasvuyhtiöihin laventaa?

Ajankohtainen kysymys on lisäksi se, tulisiko yksityishenkilöiden saada jatkossa sijoittaa pääomasijoitusrahastojen kautta startup- ja kasvuyhtiöihin.

Nykyisin kansallisin päätöksin yksityishenkilöiden sijoitusmahdollisuudet pääomasijoitusrahastoihin ovat erittäin rajatut. Joukkorahoitukseen verrattuna pääomasijoitusrahastojen kautta tehtävien sijoitusten edut ovat ne, että sijoitukset hajautetaan pääomasijoitusrahaston kautta useampaan kohdeyhtiöön toisin kuin joukkorahoituksessa sijoitus tehdään aina yhteen yhtiöön. Pääomasijoittamisessa pääomasijoitusrahaston hallinnoijilla eli pääomasijoittajilla on myös oma sijoitusosuus rahastossa, jolloin heillä on oma intressi varmistaa, että tehdyt sijoitukset valikoituvat parhaimpiin yhtiöihin ja sijoituksen jälkeen kohdeyrityksille tuodaan pääomien lisäksi edellä mainittua osaamispääomaa. Näin ollen rahastosijoittajien näkökulmasta pääomasijoittaminen tuo useita etuja sijoittajalle verrattuna joukkorahoitukseen.

Näistä lähtökohdista on syytä käydä jatkossa keskustelua siitä, että onko tarkoituksen mukaista rajoittaa nykyisellä tavalla yksityissijoittajien mahdollisuuksia sijoittaa pääomasijoitusrahastoihihin, kun samaan aikaan sijoitukset joukkorahoituksen kautta on sallittu kaikille yksityishenkilöille.

Olisi vähintäänkin selvitettävä erilaisia vaihtoehtoja mahdollistaa yksityissijoittajille uusia kanavia tai keinoja sijoittaa suurien institutionaalisten rahastosijoittajien rinnalla pääomasijoitusrahastoihin, mikä laventaisi rahastosijoittajien monimuotoisuutta ja toisaalta mahdollistaisi laajemmalle joukolle päästä mukaan startup- ja kasvuyhtiöiden sijoittajajoukkoon. Tämä voi olla seikka, jonka myös talousvaliokunta voisi esittää mahdollisessa ponsilausumassa.

PÄÄOMASIJOITTAJAT RY
Toimitusjohtaja Pia Santavirta
0405467749
pia.santavirta@paaomasijoittajat.fi

Pääomasijoittajat

3.2.2022

Lisätietoja:

Lisätietoja pääomasijoitusmarkkinoista löytyy 15.6.2021 julkaistusta Pääomasijoittajat ry:n markkinakatsauksesta (vuodelta 2020)

Pääomasijoittajat ry:n vaikuttavuustutkimus 7.110.2021